

Why did the תורה say, etc.

מפני מה אמרה תורה כולי –

OVERVIEW

The גמרא cites the explanation of רבה concerning the שבועה of a מודה במקצת¹, which begins with the question, 'why did the תורה rule that a מוב"מ is required to swear'. The question seems a bit odd. The תורה required because the תורה required, period! רש"י addresses this difficulty as well and explains that רבה asked why should the מוב"מ not be considered as a משיב אבידה², and the rule is that a משיב אבידה is not required to swear³. תוספות seems to favor a different approach in explaining this issue.

פירוש⁴ יהא נאמן במגו דאי בעי כופר הכל או נילף מהכא דלא נימא מגו בעלמא –

The explanation of רבה's (rhetorical) question was that either a מודה במקצת should be believed without a שבועה with the מיגו that if he wanted to lie he could have denied everything, or since the תורה seems not to accept the concept of מיגו here (for the מוב"מ is not believed and is required to either swear or pay), then let us derive from the חיוב שבועה of a מוב"מ that generally we do not accept the concept of מיגו.

ומשני דאין זה מגו דאין אדם מעיז פניו לכפור הכל הואיל וחבירו מכיר בשקרו –

And רבה explained that this option of being a כופר הכל is not a מיגו in the

¹ We derive that a מודה במקצת is מחויב שבועה from the פסוק in כב,ז-ח which states ונקרב בעל שבועות לט,ב. The גמרא in ט,ב. על כל דבר וגו' אשר יאמר כי הוא זה (שבועה) and continues זה (which means a שבועה) and interprets the words זה (that [I owe] only this) to refer to a מוב"מ, indicating that a מוב"מ is מחויב שבועה.

² See מפני ד"ה מפני. The משנה rules in מחב, גיטין that גיטין העולם לא ישבע מפני תיקון העולם. If a finder returns an object to its owner and the owner claims there was something additional which the finder denies, then even though the finder is a מודה במקצת, nevertheless he does not swear because of תיקון העולם. If we would require him to swear, then no one will return lost objects to their owners, out of concern that they may be required to swear.

³ A מוב"מ (according to רש"י) is also considered a משיב אבידה, for he is returning to the מלוה, the מקצת that he is מודה, instead of denying everything.

⁴ The term 'פירוש' (in תוספות) indicates that he is rejecting [an]other interpretation(s). תוספות may be rejecting 'פירוש', that the question is that a מוב"מ should be פטור from a שבועה since he is a משיב אבידה. This cannot be so according to תוספות, for a משיב אבידה is not פטור from a התורה, only מדרבנן, because of תיקון עולם. However רבה asked תורה אמרה תורה. Therefore the question is that he should be פטור מן התורה from a שבועה since he has a מיגו. [It would seem that according to תוספות that when the משנה states המוציא הוציא, it is in a case where (witnesses and) the owner saw him pick up an object [a wallet], and the finder denies that there was any money in the wallet. Then מן התורה he would have to swear, since there is no מיגו of הכל (for the עדים saw him pick up the wallet [and the owner has a טענת כופר]), nevertheless מדרבנן he is פטור because of תיקון העולם. However if no one saw him pick it up, then he is פטור, since he has a מיגו of not returning anything at all (and the owner only has a טענת כופר).] (See footnote # 8.) (Tosfos in יח,א בתוס' ד"ה ורבי ת"ע and נח"מ בגמ' בד"ה דאמר שמא.)

case of a מוב"מ, **for a person cannot be brazen enough to deny everything, since his adversary knows that he is lying.**⁵

Based on this explanation of s'רבה question and answer⁶ תוספות derives a ruling:

אבל במקום שיכול להעזי כגון בבנו ואמר מנה לאביך בידי והאכלתיו פרס –

However in a situation where the לווה can be מעזי because his counterpart is not sure whether or not he is lying, for instance by the son of his מלוה, where the לווה said, 'I owed you father a מנה and I paid him back half', in that case the ruling is that the לווה -

נאמן במגו דאי בעי כפר הכל⁷ –

Is believed without a שבועה, that he only owes half a מנה, for he has the מיגו of כופר הכל, since the son is not sure whether the לווה paid the money back to his father or not, therefore the לווה can be מעזי -

כדאיתא פרק ב' דכתובות (דף יח,א. ושם) ובפרק שבועת הדיינים (שבועות דף מב,א) –

as this ruling is cited in the second פרק of כתובות and in שבועת הדיינים.

תוספות asks:

ואם תאמר כופר הכל מנלן דפטור⁸ –

And if you will say; from where do we derive that a כופר הכל is exempt from a שבועה?!⁹

תוספות anticipates a possible answer and rejects it:

ואין לומר מטעם חזקה דאין אדם מעזי¹⁰ –

⁵ אין אדם מעזי פניו בפני זה שעשה לו טובה רש"י states ב"ק קז,א ד"ה כדרכה פירש"י in negating תוספות is which would (seemingly) imply that this rule applies only by a מלוה and not by a פקדון.

⁶ Others (see תוספות כתובות יח,א ד"ה מפני) explain that s'רבה question was why does not a כוה"כ swear as well (but not why does a מוב"מ swear; the issue of מיגו is not part of the question). According to this view a מוב"מ will be חייב שבועה even when there is a מיגו (perhaps because a מיגו cannot exempt one from a שבועה), and a כוה"כ will be חייב שבועה where he is not a מעזי (see later תוספות). תוספות negates this.

⁷ See footnote # 11.

⁸ According to תוספות the question of מוב"מ וכו' is that מפני מה אמרה תורה מוב"מ should be believed with a מיגו of כוה"כ; indicating that כוה"כ is definitely פטור from a שבועה. The question now is from where indeed does רבה derive that a כוה"כ is פטור משבועה? (See following footnote # 9)

⁹ תוספות question is that even though there is no פסוק which obligates a כוה"כ to swear, nevertheless we should derive that a כוה"כ has to swear from the fact that a מוב"מ has to swear. For if a כוה"כ is פטור משבועה, then a מוב"מ should also be פטור משבועה, since he has a מיגו of כוה"כ. The תורה teaches us that [even] a מודה has to swear [despite the fact that he seems to be honest (for he is admitting partially)] and certainly a כוה"כ should be required to swear. (This is תוספות question.) See בל"י אות נו and סוכ"ד אות לט.

¹⁰ If we were to assume that רבה maintains that a כוה"כ is פטור משבועה because מעזי א"א, then seemingly he cannot be asking why should not a מוב"מ be פטור since he has a מיגו, for if we already know that מעזי א"א, then there is no מיגו (as רבה explains in his answer). It will be necessary then (according to this א"א) to explain that רבה is asking why is (only a מוב"מ חייב שבועה and) not a כוה"כ חייב שבועה, and indeed רבה answers that a כוה"כ is פטור משבועה because מעזי א"א, etc. See footnote # 6. תוספות rejects this explanation.

And one cannot say that he is פטור משבועה because of this very same presumption that א"א מעיז and therefore since he is denying everything he must be telling the truth (otherwise he would not have the חוצפה to deny everything); this is not so. **דהא אפילו במקום שיכול להעיז פטור כגון בבנו –**

For the rule is that a כופר הכל is פטור from a שבועה even in a situation where he can be מעיז, for instance by the son of his מלוה –
ואפילו מודה מקצת פטור התם¹¹ מגו דאי בעי כפר הכל –

And even a מודה במקצת is פטור משבועה there by the son for he has a מיגו of כופר הכל. It is evident that a כופר הכל is פטור משבועה not because of the חזקה, for even when there is no חזקה a כופר הכל is פטור. The question is, why!

Tosfos rejects another anticipated answer:

ואין לומר דילפינן מדאיצטריך למכתב שעד אחד מחייבו שבועה¹² –

And we cannot answer that we derive that a כוה"כ is פטור from a שבועה, since it is necessary for the תורה to write that an opposing ע"א obligates one to swear and deny the testimony of the ע"א, that proves that a כוה"כ is פטור from a שבועה –

ואי כופר הכל חייב מאי נפקא מינה מעד אחד הא בלאו הכי חייב –

For if a כוה"כ is חייב a שבועה, what difference is there that an ע"א is מחייב a שבועה, for even without the ע"א, the defendant is obligated to swear. This would seemingly prove that a כוה"כ (without an opposing ע"א) is פטור משבועה.

Tosfos rejects this explanation for indeed a כוה"כ can be מחייב a שבועה, and the reason the תורה teaches us that an ע"א is מחייב a שבועה –

דהא איצטריך במקום שהוא אינו תובע כלום ואינו יודע –

For this ruling that an ע"א is מחייב a שבועה is necessary in a situation where the claimant is not demanding anything, for he does not know that the defendant owes him anything (in which case the defendant certainly is not obligated to swear [even if we maintain that כוה"כ is obligated to swear when the claimant is demanding payment]) –

והעד מעיד שהוא גנב או שאביו הלוח לו –

And the single witness is testifying that the defendant stole something from the unknowing claimant, or the father of the claimant lent money to

¹¹ This is referring to the above-mentioned גמרות in כתובות and שבועות (see also footnote # 7). The גמרות there do not directly discuss the case of a כוה"כ, but rather that a מוב"מ is פטור משבועה (by בנו) for he has the מיגו of כוה"כ. This obviously proves that there is no מעיז (at all) in being a כוה"כ בבנו (otherwise there would be no מיגו) and that a כוה"כ is פטור משבועה even when there is no hint of מעיז (as evidenced by the מיגו).

¹² The תורה writes in יט,טו that דברים (שופטים) חטאת עון ולכל חטאת לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת; the גמרא in מ,א interprets this פסוק that an ע"א has no power to punish someone corporally or monetarily wise, but he has the power to impose a שבועה on whoever contradicts him in monetary issues.

the defendant. In these cases the defendant is obligated to swear and deny the testimony of the ע"א. The question still remains; from where do we derive that a כ"כ is פטור משבועה.

answers: תוספות

ויש לומר דמכאן הוא זה¹³ משמע דגזירת הכתוב הוא –

And one can say; that the פסוק of כי הוא זה, from where we derive שבועת מוב"מ, indicates that it is a כ"כ -

דדוקא מודה מקצת הטענה חייב ולא כופר הכל:

that only a מוב"מ is שבועה but not a כ"כ.

SUMMARY

מיגו asked that either a מוב"מ should be exempt from a שבועה for he has a רבה of כ"כ or we should derive from מוב"מ that there is no rule of כ"כ. A כ"כ is based on the פסוק of פטור משבועה.

THINKING IT OVER

1. According to תוספות (that the question of רבה is that a מוב"מ should be believed with a מיגו), the explanation is that there is no מיגו of כ"כ by מוב"מ since א"א מעיז. Seemingly this is not understood, for we find elsewhere¹⁴ that we do say a מיגו דהעזה. Others explain that concerning exempting one from paying we do say מיגו דהעזה but we do not say שבועה. How can we explain the difference between לאפטורי משבועה and לאפטורי ממון?¹⁵

2. תוספות attempted to prove that כ"כ is פטור משבועה from the fact that an חבירו where פטור משבועה is כ"כ. We may assume that a כ"כ is שבועה מחייב ע"א. Since א"א מעיז (as mentioned in the first attempted answer), the question is how do we derive that even where he can be מעיז (like בנו) that he is also פטור משבועה. Therefore seemingly we cannot bring any proof from ע"א, for the תורה is מחייב ע"א, שבועה בע"א, where he cannot be מעיז (and he would be פטור משבועה if there was no ע"א). What is therefore the proof from ע"א?¹⁶

¹³ See footnote # 1.

¹⁴ הני עיזי דאכלי חושלא by the story of ב"ב לו,א.

¹⁵ See בל"י אות נה. [There is a need to explain the proof from חולשא that הני עיזי דאכלי חושלא. There the claim against the מיגו is a טענת ספק, therefore even a מיגו דהעזה is sufficient, however when the claim against the מיגו is a טענת ודאי (as here by מוב"מ) then perhaps לא אמרינן.]

¹⁶ See מהר"ם שי"ף (ביאורים והערות עמ' פו and פו).